

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Q. A. C.**, zast. JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 3. 2019, č. j. KRPU-55298-21/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 5. 2019, č. j. 42 A 13/2019 - 37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **4 114 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalované.

[2] Rozhodnutím žalované byl stěžovatel podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., zákona o pobytu cizinců na území České republiky a o

změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákona o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění byla podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců stanovena na 90 dnů ode dne omezení svobody, které nastalo dne 20. 3. 2019 v 9 hodin.

[3] Předmětem sporu je otázka posouzení využitelnosti zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců (dále též jen „zvláštní opatření“) jako alternativy k omezení osobní svobody zajištěním stěžovatele v projednávané věci.

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaná správně a dostatečně zhodnotila, že v případě stěžovatele nebyly naplněny podmínky pro uložení zvláštních opatření. Uvedl, že byl srozuměn s protiprávností své cesty do zemí Evropské unie, čímž projevil vůli nerespektovat právní úpravu týkající se pobytu cizinců na území a naopak vyhnout se povinností, které s sebou legální pobyt nese. V důsledku toho zhodnotil krajský soud jako velice pravděpodobné, že by stěžovatel nerespektoval ani zvláštní opatření uložená za účelem vycestování.

[5] Žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti podané z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. namítá, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření a rozhodla o jeho zajištění. Vycházela pouze ze skutečnosti, že se stěžovatel nacházel na území České republiky protiprávně.

[7] Žalovaná ani krajský soud nezohlednili, že stěžovatel se nedopustil jiného protiprávního jednání, než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin. V minulosti se ani neprotivil žádnému správnímu rozhodnutí.

[8] S odkazem na judikaturu NSS a s požadavkem na výklad právních předpisů v souladu se smyslem a cíli návratové směrnice je stěžovatel přesvědčen, že ze skutečnosti, že se snažil nelegálním způsobem přes Českou republiku vycestovat do Německa (dále jen „SRN“) nelze dovozovat, že je v jeho případě na místě přistoupit k nejintenzivnějšímu zásahu do práv a omezit jej na osobní svobodu. Připomíná, že NSS nepovažuje prostý nelegální pobyt na území za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštních opatření (např. rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 – 18). Pouhé okolnosti zajištění tak nemohou být dostatečným důvodem pro závěr, že nelze přistoupit k rozhodnutí o uložení zvláštních opatření a rozhodnout o zajištění cizince.

[9] Stěžovatel je dosud bezúhonnou osobou, nenachází se v databázi nežádoucích osob a se správním orgánem spolupracoval. Tím potvrdil, že hodlá postupovat v souladu s příslušnými ustanoveními zákona umožňujícími mu pobyt na území České republiky.

pokračování

[10] Z uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[11] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti zopakovala podstatnou část argumentace uplatněné v napadeném rozhodnutí o zajištění. Uvedla, že uložení zvláštních opatření nebylo v projednávané věci na místě, neboť stěžovatel nedisponuje potřebnými finančními prostředky ani sociálním zázemím. Jejich uložení by naopak byl ohrožen výkon správního vyhoštění. Žalovaná je přesvědčena, že všechny tyto okolnosti byly v jejím rozhodnutí správně a přezkoumatelným způsobem posouzeny. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[13] Jak již bylo shora předesláno, jádrem kasační stížnosti je tvrzení, že se žalovaná nedostatečně a nesprávně vypořádala s možností uložit stěžovateli zvláštní opatření ve smyslu § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a rozhodla o jeho zajištění, čemuž krajský soud přisvědčil.

[14] Stěžovatel tuto námitku formálně podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti však plyne, že ve skutečnosti nenamítá procesní pochybení žalované, ale nesouhlasí s posouzením právní otázky, zda v jeho případě byly dány důvody pro uložení zvláštních opatření namísto vydání rozhodnutí o zajištění. Tvrzené důvody kasační stížnosti soud posuzuje podle jejich obsahu a nikoliv podle formálního označení (srov. např. usnesení NSS ze dne 21. 11. 2007, č. j. 8 As 52/2006-74, č. 1655/2008 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto posuzoval, zda je v případě stěžovatele dán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[15] Před samotným hodnocením důvodnosti kasační stížnosti je vhodné předeslat, že skutkově velmi obdobnými věcmi se NSS napříč senáty již opakovaně zabýval. Lze uvést např. rozsudky ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Azs 25/2019 - 23, ze dne 3. 4. 2019, č. j. 8 Azs 354/2018 - 39, či ze dne 16. 5. 2019, č. j. 10 Azs 48/2019 - 33. Ze závěrů učiněných v těchto rozhodnutích NSS vycházel. Nedospěl totiž k žádnému důvodu, proč by se měl od dříve vyslovených úvah v projednávané věci odchýlit.

[16] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajisti cizince staršího 15 let, jestliže bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění a v jehož případě nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, je-li nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním

vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit. Totéž platí, je-li je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

[17] Jednou z podmínek pro zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, je skutečnost, že v daném případě nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Správní orgán při rozhodování o uložení zvláštního opatření přezkoumává, zda by jeho uložení nebyl ohrožen výkon správního vyhoštění. Přihlíží k dopadům do rodinného a soukromého života cizince.

[18] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je zvláštním opatřením za účelem vycestování

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

Podrobnější podmínky pro využití finanční záruky jsou popsány v § 123c zákona o pobytu cizinců.

[19] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, v projednávané věci tedy uložení zvláštních opatření, je vázána na kumulativní splnění daných předpokladů. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložení zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Pokud zde jsou skutečnosti nasvědčující, že cizinec bude výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit k uložení zvláštního opatření za účelem vycestování cizince (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2018, č. j. 2 Azs 315/2018 - 25).

[20] K subsidiárnímu použití zajištění se opakovaně vyjadřuje i NSS ve své judikatuře, např. v rozsudku ze dne 15. 7. 2011, č. j. 7 As 76/2011 - 50, konstatoval, že „zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložení zvláštního opatření podle ust. § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýženému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno. Z tohoto důvodu také zákon o pobytu cizinců v ust. § 123b odst. 3 stanoví, že policie zkoumá, zda uložení zvláštního opatření neohrozí výkon správního vyhoštění. Uložení zvláštního opatření musí proto být upřednostněno před zajištěním

pokračování

cizince, nicméně pouze pokud lze předpokládat, že cizinec bude schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložením zvláštního opatření ohrožen výkon správního vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu jsou pak zcela samostatnými důvody pro učinění závěru, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu ust. § 124 zákona o pobytu cizinců“. Obdobně se NSS vyjádřil i v rozsudku ze dne 16. 11. 2011, č. j. 5 As 59/2011 - 64.

[21] Podle judikatury NSS současně platí, že pouhý nelegální pobyt na území ČR není sám o sobě dostatečným důvodem pro odmítnutí použití zvláštních opatření. Tento názor vyjádřil soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, na který stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje. V uvedeném rozhodnutí se však jednalo o případ cizího státního příslušníka, který na území ČR pobýval a pracoval, závěry v něm obsažené tudíž nelze bez přihlédnutí k dalším okolnostem automaticky vztáhnout na projednávanou věc.

[22] V projednávané věci byl totiž skutkový stav odlišný. Ze správního spisu soud zjistil, že stěžovatel byl dne 19. 3. 2019 v 13:55 hodin společně s dalšími 3 cizími státními příslušníky kontrolován po bezprostředním překročení státní hranice orgány německé policie z důvodu podezření na nelegální vstup do SRN. Na základě Dohody mezi vládou České republiky a SRN o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích, byl předán do České republiky. Bylo zjištěno, že stěžovateli nebylo vydáno vízum ani povolení k pobytu na území České republiky.

[23] Na základě podezření, že se stěžovatel nachází na území České republiky neoprávněně žalovaná rozhodla dne 20. 3. 2019 o jeho zajištění podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“). Toto zajištění bylo následně překvalifikováno na zajištění podle § 27 odst. 2 zákona o Policii ČR. Současně bylo zahájeno i řízení o správním vyhoštění.

[24] Z odpovědí stěžovatele při pohovoru konaném dne 20. 3. 2019 bylo následně zjištěno, že stěžovatel z důvodu nepříznivé ekonomické situace vycestoval z Vietnamu a za pomoci převaděčů směřoval do některého z evropských států (SRN), kde mu měla být zajištěna práce. Z výdělku měl převaděčům postupně splatit částku 10 000 EUR. Neví přesně, kdy přicestoval, cestoval převážně v uzavřených prostorech v noci. Cestovní pas neměl, veškeré doklady měli vyřídit převaděči. O tom, že je pro cesty do Evropské unie třeba cestovní pas a vízum stěžovatel nevěděl, ale spoléhal, že všechny potřebné dokumenty vyřídí převaděči.

[25] Dále vypověděl, že v Berlíně žije jeho sestra. Je s ní v kontaktu přibližně jednou za týden přes sociální síť, sestra může do vlasti cestovat. Ve Vietnamu žijí stěžovateli rodiče, v případě návratu mu tam nic nehrozí, ale vracet se nechce. V České republice nemá stěžovatel žádné společenské či kulturní vazby, ani majetek.

[26] Při pohovoru stěžovatel dále uvedl, že nemá v České republice žádné příbuzné a není schopen si zde zajistit ubytování. K dotazu žalované, zda disponuje finančními prostředky na složení kauce z důvodu zajištění vyhoštění z území členských států EU, stěžovatel odpověděl, že nemá žádné finanční prostředky, nemůže si je zajistit a tedy ani nemůže složit případnou kauci.

[27] S ohledem na shora uvedené skutkové okolnosti Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje námitkám, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření. Žalovaná ve svém rozhodnutí podrobně popsala a zhodnotila, že stěžovatel překročil schengenskou hranici a pobýval v schengenském prostoru bez cestovního dokladu, víza či povolení k pobytu. Česká republika pro něj byla pouze tranzitní zemí, cílovou destinací byla SRN, kde stěžovatel hodlal vykonávat pracovní činnost. Žalovaná rovněž vhodně poukázala na skutečnost, že stěžovatel nemá v České republice žádné ubytování ani zázemí, není jej tedy ani kde zastihnout za účelem provedení případné pobytové kontroly, navíc nedisponuje prakticky žádnými finančními prostředky, které by mohl použít pro složení finanční záruky.

[28] Krajský soud správně konstatoval, že stěžovatel svým jednáním projevil vůli nerespektovat právní úpravu týkající se pobytu cizinců na území Evropské unie. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že se s ohledem na výše popsané skutkové okolnosti případu jeví jako velice pravděpodobné, že by stěžovatel svým jednáním mařil výkon správního vyhoštění a podmínky pro uložení zvláštních opatření tedy nebyly v projednávané věci dány.

[29] V celkovém kontextu případu je nutno hodnotit i námitku, že jediným protiprávním jednáním, kterého se stěžovatel dopustil, byl nelegální pobyt na území České republiky v rámci hodin. Tuto skutečnost, jak ostatně NSS konstatoval již v řadě skutkově obdobných případů, nelze hodnotit izolovaně, ale naopak s ohledem na další zjištění, vycházející zejména z výpovědi samotného stěžovatele, což učinila jak žalovaná, tak krajský soud.

[30] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že žalovaná i krajský soud posoudili specifické okolnosti projednávaného případu a v souladu s konstantní judikaturou NSS dospěli ke správnému závěru, že nebyly dány podmínky pro uložení zvláštního opatření ve smyslu § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[31] Kasační stížnost proto zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalované náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[32] Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven krajským soudem, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Advokát provedl ve věci jeden právní služby, kterým je sepsání kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu ve věci samé (§ 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a

pokračování

náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedený úkon právní služby advokátovi náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy advokátovi náleží 3 400 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 % (714 Kč), celkem tedy 4 114 Kč. Tuto částku NSS vyplatí do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2019

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu